

"Beşerin havâssü'l-hams-ı zâhire ve bâtınadan başka, âlem-i gayba karşı açılan pek çok pencereleri var. Gayr-meş'ur pek çok hisleri var. Hiss-i sâmia, bâsıra, zâika olduğu gibi, bir hiss-i sâdise-i sâdika olan sâika vardır. Hem bir hiss-i sâbia-i bârika olan şâika var. O şevk ve sevk yalan söylemez. Yanlış gidemez." İzah eder misiniz?

İnsanlığın duyguları sadece "**havâssü'l-hams-ı zâhire**" denilen *görmek, işitmek, konuşmak, dokunmak, koklamak ve tatmaktan* ibaret değildir. Ya da insan sadece batine olan *vicdan, hayal, kalp, ruh, akıl* gibi duygulardan müteşekkil değildir.

İnsanlığın bu duygularının yanında birde yönü manevi alemlere yönelmiş yani gaybi alemlerle irtibatlı olan ama fazla şöhret bulmamış batini duyguları da vardır. **Saika** ve **şâika** bunlardan iki tanesidir.

İnsandaki sır denilen şey daha çok adı ve mahiyeti bilinmeyen duygular anlamında kullanılmıştır. Birçok his ve duygular bilinirken bir çoğunun da varlığı hissedildiği halde mahiyet ve keyfiyeti bilinmiyor. İnsan hayatın en cami ve mükemmeline mazhar olduğu için bir çok hisler ve duygular ile donatılmıştır. Allah kendi isim ve sıfatlarını tanıtmak için insana bu isim ve sıfatları tartıp tanıyacak cihazlar vermiştir. Bu cihaz ve duyguların adedi, bilineni ve bilinmeyeni çoktur. İşin uzmanları bu duygu ve latifeleri ana hatları ile tespit ve tayin etmişlerdir. Burada bunlardan herkesin rahatlıkla bilebildiği zahiri ve batini hislerin yanında bir de bilinmeyen hisler ve duygulara işaret ediliyor.

Bu bilinmeyenlerden iki tanesini Üstad Hazretleri **saika** ve **şâika** şeklinde tespit ettim diyor.

Saika: Şuuru olmaksızın bir şeye sevk olunmaktır. Buna sevk-i İlahi de denir. İnkarcı filozoflar buna sevk-i tabii veya içgüdü adını veriyorlar. Mesela, Üstadımız arının mükemmel ve hikmetli vazifeleri görmesini sevk-i İlahi anlamında saika duygusu ile izah ediyor. Yani Allah arıya ne yapacağını saika duygusu ile talim ediyor. Onu bu duygu vasıtası ile yönlendiriyor. Yoksa akli ve şuuru olamayan arının o hikmetli ve mükemmel vazifeleri kendi başına görmesi ya da kör ve sağır tabiatın sevki ile yapması imkansızdır.

Şâika: Canlılardaki şevk ve motive duygusudur. Allah mahlukatına yapacağı vazifeleri saika ile bildirirken o vazifelere karşı istek ve arzuyu da şâika duygusu ile takviye ve teyit ediyor. Tabi bu **saika** ve **şâika** duyguları her canlıda aynı derece ve mertebede görünmez. İnsanlarda daha cami ve daha mükemmeldir.

Arı saika ve şaika duyguları sayesinde gider çiçeği bulur onunla dostluk kurar ona bir şeyler verir ondan bir şeyler alarak her bir nebatla münasebet kurar. İşte arıya bütün bu davranışları yaptıran temel nimet hayat nimetidir. Zira insandaki bütün duygu ve latifeleri çalıştırıp anlamlandıran da hayattır. Ve bütün duygular hayattan kaynar gelir.